

**LEYLÂ HANIM VE ŞEREF HANIM  
DÎVÂNLARINDA ZAMÂN VE MEKÂN  
KAVRAMLARI ÜZERİNE İNCELEME**

**Sibel ÖKMEN**



© Copyright 2023

*Bu kitabın, basım, yayın ve satış hakları Akademisyen Kitabevi A.Ş.'ne aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kağıt ve/veya başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Tablo, şekil ve grafikler izin alınmadan, ticari amaçlı kullanılamaz. Bu kitap T.C. Kültür Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır.*

Bu kitapta yer alan fikirler ve düşünceler yazara ait olup, hiçbir kurum veya kuruluşun görüşünü yansıtmamaktadır. Bu kitap Paylaşılan "Leylâ Hanım ve Şeref Hanım Divânlarında Zamân ve Mekân Kavramları Üzerine İnceleme" adlı yüksek linsans tezinden üretilmiştir.

**ISBN**

978-625-399-074-9

**Sayfa Tasarımı**

Akademisyen Dizgi Ünitesi

**Kitap Adı**

Leylâ Hanım ve Şeref Hanım Divânlarında  
Zamân ve Mekân Kavramları Üzerine İnceleme

**Kapak Tasarımı**

Melek ÖZTAŞ

**Yazar**

Sibel ÖKMEN

ORCID iD: 0000-0001-5172-8622

**Yayıncı Sertifika No**

47518

**Baskı ve Cilt**

Vadi Matbaacılık

**Editör**

Dr. Öğr. Üyesi Ayşe ÇELEBİOĞLU

ORCID iD: 0000-0002-2870-1162

**Bisac Code**

LIT014000

**Yayın Koordinatörü**

Yasin DİLMEN

**DOI**

10.37609/akya.2509

**Kütüphane Kimlik Kartı**

Leylâ Hanım ve Şeref Hanım Divânlarında Zamân ve Mekân Kavramları Üzerine İnceleme /

Sibel Ökmen, editör : Ayşe Çelebioğlu.

Ankara : Akademisyen Yayınevi Kitabevi, 2023.

407 sayfa. : 160x235 mm.

Kaynakça var.

ISBN 978625390749

1. Edebiyat.

**GENEL DAĞITIM**

**Akademisyen Kitabevi A.Ş.**

Halk Sokak 5 / A Yenişehir / Ankara

Tel: 0312 431 16 33

siparis@akademisyen.com

www.akademisyen.com

## ÖNSÖZ

Klasik Türk Edebiyatı sahasının gelişimi İslamiyet'in kabulünden sonra başlayıp Arap-Fars geleneği ekseninde şekillenen ve yapısı gereği alegorik unsur, söz sanatları, anlam yoğunluğu barındıran bir edebiyattır. Asıl gelişimi 14. yüzyıldan itibaren olan ve 19. yüzyıla kadar varlığını sürdürmüş bir edebiyat sahasıdır.

Klasik Türk Edebiyatının son yüzyılı olarak nitelenen 19. yüzyıl, diğer yüzyıllardaki gelişmeleri ve kendi bünyesindeki değişimlerin harmanlanıp sentezlendiği bir yüzyıldır. Bu yenileşmeye bağlı olarak bu dönemde kalemleri kuvvetli şâirlere rastlanmaktadır. Ayrıca bu yüzyılı diğer yüzyıllardan ayıran kıstaslardan birisi de kadın şâirlerinin çokluğudur. Münire, Hasibe Maide, Habibe, Şerife Ziba, Fatma Kamile, Hatice Nakiye, Sırrî, Hazinedarzade Fitnat Hanım, Mâhşâh Hanım, Feride, Saniye, Leylâ ve Şeref Hanımdır. Bu çalışma, Dr. Öğr. Üyesi Ayşe ÇELEBİOĞLU danışmanlığında Sibel ÖKMEN tarafından hazırlanan "Leylâ Hanım ve Şeref Hanım Divânlarında Zamân ve Mekân Kavramları Üzerine İnceleme" isimli, yüksek lisans tezinin, kitaplaştırılmış halidir.

Çalışmamızın giriş kısmında, mekân- zamân unsurlarının çeşitli kaynaklar da nasıl değinildikleri bilgisi verilir sonrasında 19. yüzyıl ve bu yüzyılda Osmanlı Türk Edebiyatındaki gelişmelere dair bilgiler yer almaktadır. Son olarak Leylâ ve Şeref Hanım'ın hayatlarına dair bilgilere yer verilmektedir.

Birinci kısımda: Mekânın sözlükteki anlamları ardından her iki şâirenin divânında yer alan mekânlara dair beyitlerin yorumlanması yer almaktadır.

İkinci kısımda: Zamânın çeşitli kaynaklara göre açıklamaları sonrasında her iki şâirenin divânında zamân ile ilgili tespit edilen beyitlerin, açıklamalarına yer verilmektedir.

Üçüncü ve dördüncü kısımda: Daha önceki bölümlerde tespit edilen beyitlerden hareketle taranan kavramların, Leylâ Hanım ve Şeref Hanım'ın hayatları, edebi kişiliklerine dair izler aranmaktadır.

Ortaya konulan bu çalışmanın her aşamasında tüm varlığı ve engin bilgi tecrübesi ile yardımlarını esirgemeyen Dr. Öğr. Üyesi Ayşe ÇELEBİOĞLU'na, manevi desteklerinden ötürü Ailem'e ve üzerimde emeği geçen tüm hocalarıma sonsuz minnettarım.



## İÇİNDEKİLER

<b>GİRİŞ</b> .....	<b>1</b>
1. 19.YÜZYILA GENEL BAKIŞ .....	3
2. 19. YÜZYIL OSMANLI SAHASI TÜRK EDEBİYATI.....	4
3. LEYLÂ HANIM .....	6
3.1. Hayatı.....	6
3.2. Şâirliği.....	7
3.3. Dîvânı .....	8
4. ŞEREF HANIM.....	9
4.1. Hayatı.....	9
4.2. Şâirliği.....	9
4.3. Dîvânı .....	10

## BİRİNCİ BÖLÜM

<b>1. MEKÂN</b> .....	<b>11</b>
1.1. Mesken.....	11
1.2. Âşiyân .....	14
1.3. Cây.....	14
1.4. Cây-gâh.....	18
1.5. Câ.....	18
1.6. Câh .....	19
1.7. Menzil.....	19
1.8. Makam.....	20
1.9. Mâhal .....	21
1.10. Uhrevî Mekânları.....	22
1.10.1. Cennet.....	22
1.10.2. Behişt.....	25
1.10.3. Na‘îm-i Cennet.....	26
1.10.4. Firdevs .....	27
1.10.5. Huld .....	28
1.10.6. Adn .....	29

1.10.7. Me'vâ .....	30
1.10.8. Cinân .....	31
1.10.9. Ravza .....	32
1.10.10. Cehennem .....	32
1.10.11. Dûzâh .....	34
1.10.12. Câhîm .....	35
1.10.13. Ukbâ .....	36
1.10.14. Bezm-i Elest .....	38
1.10.14.1. Bezm-i Ezel .....	39
1.10.15. Cilve-gâh .....	39
1.11. Göksel Mekânlar .....	40
1.11.1. Arş .....	40
1.11.2. Âsumân .....	41
1.11.3. Sipihr .....	42
1.11.4. Semâvât .....	44
1.11.5. Semâ .....	44
1.11.6. Gerdûn .....	45
1.11.7. Zemîn .....	46
1.11.8. Arz .....	48
1.11.9. Çarh .....	48
1.11.10. Felek .....	56
1.11.11. Eflâk .....	65
1.11.12. Gezegenler .....	66
1.11.12.1. Güneş .....	66
1.11.12.3. Âfitâb .....	67
1.11.12.3. Hurşîd .....	67
1.11.12.5. Şems .....	68
1.11.12.6. Mihr .....	68
1.11.13. Ay .....	71
1.11.13.1. Kamer .....	71
1.11.13.2. Mâh .....	72
1.11.13.3. Hilâl .....	73

1.11.13.4. Bedr .....	73
1.11.13.5. Meh-tâb .....	73
1.11.14. Utârit .....	73
1.11.15. Zühre .....	74
1.11.16. Yıldız .....	75
1.11.16.1. Encüm .....	75
1.11.16.2. Necm .....	76
1.11.16.3. Kevkeb .....	76
1.11.16.3. Âhter .....	77
1.11.16.4. Sitâre .....	77
1.11.16.5. Süreyyâ / Pervin .....	78
1.11.17. Dünyâ .....	78
1.11.17.1. Dehr .....	84
1.11.17.2. Âlem .....	86
1.11.17.3. Dâr-ı Fenâ .....	97
1.11.17.4. Mihmân-hâne .....	98
1.11.17.5. Bezm-i Fenâ .....	98
1.11.17.6. Arsa-gâh .....	99
1.11.17.7. Cihân .....	99
1.11.17.8. Dü-âlem .....	107
1.11.17.9. Dünyadaki Doğal Unsur Mekânlar .....	107
1.11.17.9.1. Akarsu .....	107
1.11.17.9.1. Cûy .....	108
1.11.17.9.2. Cûy – bâr .....	108
1.11.17.9.3. Şat .....	109
1.11.17.9.4. Ceyhûn .....	110
1.11.17.9.5. Sahrâ .....	110
1.11.17.9.6. Deşt .....	111
1.11.17.9.7. Vadi .....	112
1.11.17.9.8. Deniz .....	113
1.11.17.9.9. Bahr .....	114
1.11.17.9.10. Kulzüm .....	115

1.11.17.9.11. Deryâ.....	115
1.11.17.9.12. Ummân.....	116
1.11.17.9.13. Lücce.....	116
1.11.17.9.14. Küh-sâr.....	117
1.12. Bahçeler.....	117
1.12.1. Gülşen.....	117
1.12.2. Çemen.....	123
1.12.3. Çemen-zâr.....	124
1.12.4. Bağ.....	126
1.12.5. Gülsitân.....	129
1.12.6. Gülzâr.....	131
1.12.7. Bûstân.....	134
1.12.8. Ravza.....	134
1.12.9. Lale-zâr.....	135
1.13. İnanç Mekânları.....	135
1.13.1. Dergâh.....	135
1.13.2. Tekke / Tekye.....	139
1.13.3. Hânkâh.....	140
1.13.4. Minâre.....	142
1.13.5. Mihrâp.....	142
1.13.6. Mescid.....	143
1.13.7. Câmî.....	144
1.13.8. Kilise/ Kenisâ.....	144
1.13.9. Matbâh.....	145
1.13.10. Büt-hâne.....	146
1.13.11. Türbe.....	146
1.13.12. Ziyâret-gâh.....	147
1.13.13. Semâ-hâne.....	147
1.13.14. Minber.....	147
1.13.15. Kâbe.....	148
1.14. Nesne Mekânlar.....	149
1.14.1. Çâh.....	149



1.14.2. Kafes.....	150
1.14.3. Zindan.....	151
1.14.5. Kapı.....	151
1.14.5. Kapu.....	152
1.14.6. Bâb.....	153
1.14.7. Der.....	153
1.14.8. Taht.....	154
1.14.9. Kabir.....	155
1.14.10. Ravza.....	156
1.14.11. Otag.....	156
1.14.12. Meydân.....	157
1.14.13. Bismil – gâh.....	158
1.14.14. Âsitân.....	159
1.14.15. Fülk.....	160
1.15. Alegorik Mekânlar.....	160
1.15.1. Kûy.....	161
1.15.2. Semt.....	166
1.15.3. Hâne.....	167
1.15.4. Künc.....	169
1.15.5. Nekbet-hâne.....	170
1.15.6. Dârü’ş-şifâ.....	170
1.15.7. Şifâ-hâne.....	171
1.15.8. Gönül.....	171
1.15.9. Sîne.....	181
1.15.10. Dil.....	187
1.15.11. Kalb.....	205
1.15.12. Cân-gâh.....	206
1.15.13. Sûk.....	207
1.15.14. Meyhâne.....	208
1.15.15. Hum-hâne.....	210
1.15.16. Harâbât.....	210
1.15.17. Mey-kede.....	211

1.15.18. Bezm .....	211
1.15.19. Meclis .....	219
1.15.20. Diyâr .....	223
1.15.21. Râh .....	225
1.15.22. Vatan .....	226
1.15.23. Beşiktâş .....	227
1.15.24. Çengelköy .....	227
1.15.25. Hamam / Germ – âbe .....	228
1.15.26. Aram-gâh .....	228
1.15.27. Lâleli .....	229
1.15.28. İstinye .....	229
1.15.29. Nişân-gâh .....	230
1.15.30. Lu'bet-geh .....	230
1.16. Coğrafi Mekânlar .....	231
1.16.1. Fıstıklı .....	231
1.16.2. Bursa .....	231
1.16.3. İstanbul .....	232
1.16.4. Konya .....	233
1.16.5. Sîvâs .....	234
1.16.6. Edirne .....	234
1.16.7. Gelibolu .....	235
1.16.8. Kastamonu .....	236
1.16.9. Aydın .....	236
1.16.10. Bagdâd .....	237
1.16.11. Mora .....	237
1.16.12. Hicaz .....	238
1.17. Mimari Mekânlar .....	238
1.17.1. Saray .....	238
1.17.2. Köşk .....	239
1.17.3. Kasr .....	240
1.17.4. Kâşâne .....	241
1.17.5. Muvakkit-hâne .....	242

1.17.6. Hisâr .....	242
1.17.7. Külbe-i Âhzân .....	243
1.17.8. Âsiyâb .....	243
1.18. Eğitimle İlgili Mekânlar .....	244
1.18.1. Mekteb .....	244
1.18.2. Debistân .....	244
1.18.3. Medrese .....	245
1.19. Hayâli Mekânlar .....	245
1.19.1. Kâf Dağı .....	245
1.20. Eğlence Mekânları .....	246
1.20.1. Göksu .....	246
1.20.2. Kandilli .....	247
1.20.3. Kâğıd-hâne .....	247
1.20.4. Beykoz .....	248
1.20.5. Küçüküsu .....	248
1.20.6. Yakacık .....	249
1.20.6. Çamlıca .....	250
1.20.7. Nüzhet-gâh .....	251
1.20.8. Mesîre-geh .....	251

## İKİNCİ BÖLÜM

<b>2. ZAMÂN .....</b>	<b>253</b>
2.1. Rindân-ı Zamân .....	255
2.2. Bir Zamân .....	255
2.3. Her Zamân .....	257
2.4. Hayli Zamân .....	257
2.5. Hiçbir Zamân .....	258
2.6. Âhir Zamân .....	258
2.7. Vakt .....	259
2.7.1. Vakt-i Sabâvet .....	259
2.7.2. Vakt-i vuslat .....	260
2.7.3. Vakt-i Şitâ .....	260

2.7.4. Vakt-i Mâtem.....	261
2.7.5. Vakt-i Fûrkat.....	261
2.8. Devr.....	261
2.9. Devrân.....	262
2.10. Evkât.....	263
2.11. Zamâne.....	263
2.12. Dehr.....	264
2.13. Dem.....	264
2.13.1. Nice Dem.....	266
2.13.2. Bu Dem.....	267
2.13.4. Geçen Dem.....	268
2.13.5. Dem-be-dem.....	268
2.13.6. Dem-â-dem.....	269
2.13.7. Her Dem.....	270
2.13.8. Tâ-be-key.....	271
2.14. Gün İle İlgili Unsurlar.....	272
2.14.1. Eyyâm.....	272
2.14.2. Gün-be-gün.....	274
2.14.3. Günden güne.....	274
2.14.4. Günde.....	275
2.14.5. Bugün.....	275
2.14.6. Bir gün.....	276
2.15. Günün Vakit Dilimleri.....	278
2.15.1. İmsak.....	278
2.15.2. Âfâk.....	278
2.15.3. Şafak.....	279
2.15.4. Seher.....	280
2.15.5. Seher-gâh.....	281
2.15.6. Sabah.....	282
2.15.7. Subh.....	283
2.15.8. Subh – gâh.....	285
2.15.9. Leyâl.....	285

2.15.10. Gice.....	286
2.15.10.1. Bu Şeb.....	287
2.15.10.2. İm-şeb.....	290
2.15.10.3. Bu gice.....	290
2.15.10.5. Her şeb.....	293
2.15.10.6. Her Gice.....	294
2.15.11. Dün Gice.....	295
2.15.11.1. Bir gece.....	296
2.15.11.2. Bir şeb.....	297
2.15.12. Âhşâm.....	298
2.16. Ührevi Zamânlar.....	299
2.16.1. Leyle-i Mi'râc.....	299
2.16.2. Kadr.....	299
2.16.3. Kıyâmet.....	299
2.16.3.1. Haşr.....	300
2.16.3.2. Tâ haşre dek.....	302
2.16.3.3. Tâ-be-mâhşer.....	303
2.16.4. Rûz-ı cezâ.....	304
2.16.5. Rûz-ı mâhşer.....	305
2.16.6. Rûz-ı hisâb.....	307
2.16.6. 1. Rûz-ı Kıyâmet.....	308
2.16.6. 2. Yevmü'l-'arasât.....	308
2.16.7. Ezel.....	309
2.16.8. Ebed.....	310
2.16.9. Bayram.....	311
2.16.9.1. İd.....	311
2.16.9.2. Ramazan id.....	311
2.16.10. Sabahu'l-haşre dek.....	312
2.17. Ekinoks Gün Dönümleri.....	312
2.17.1. Şeb-i yeldâ.....	312
2.18. Süreklilik Arz Eden Zamân Mefhûmları.....	313
2.18.1. Gice tâ subh.....	313

2.18.2. Gice sabaha dek .....	313
2.18.3. Şeb-tâ-be-seher .....	314
2.18.4. Giceler tâ-be-seher .....	315
2.18.5. Şâm u seher .....	315
2.18.6. Gice Gündüz .....	317
2.18.7. Rûz u şeb .....	318
2.18.8. Rûz u şebân .....	321
2.18.9. Leyl ü nehâr .....	322
2.18.10. Subh u mesâ .....	324
2.18.11. Subh u şâm .....	325
2.19. Şimdiki Zamân .....	326
2.19.1. Şimdi .....	326
2.20. Geçmiş Zamân İbareleri .....	330
2.20.1. Evvel .....	330
2.20.2. Dün .....	330
2.21. Sâ'at .....	331
2.21.1. Her sâ'at .....	332
2.21.2. Bir Dakika .....	332
2.21.3. Bir sâ'at .....	333
2.21.4. Kible-nümâ .....	333
2.21.5. Usturlâb .....	334
2.21.6. Eşref Sâ'at .....	334
2.22. Mâh .....	335
2.22.1. Hicri Aylar .....	335
2.22.1.1. Muharrem .....	335
2.22.1.2. Zi'l-hicce .....	336
2.22.1.3. Receb .....	337
2.22.1.4. Ramazan .....	338
2.22.2. Miladi Aylar .....	338
2.22.2.1. Nîsân .....	338
2.23. Yıl .....	339
2.23.1. Sâl .....	339

2.23.2. Sene .....	339
2.23.3. Her Sâl .....	340
2.23.4. Her Sene .....	340
2.23.5. Bu Sâl .....	340
2.23.6. Bu Sene .....	341
2.23.7. Bu yıl.....	342
2.23.8. Yılda bir .....	342
2.23.9. Yıllarca.....	342
2.23.10. On bir yıl.....	343
2.24. Mevsim.....	343
2.24.1. Bâhâr.....	343
2.24.1.1. Fasl-ı Bâhâr .....	347
2.24.1.2. Nev-bâhâr .....	348
2.24.1.3. Nev-rûz.....	349
2.24.2. Hazân.....	350
2.24.2.1. Bâd-ı Hazân.....	352
2.24.2.2. Berg-i Hazân .....	352
2.24.2.3. Fasl-ı Hazân .....	353
2.24.3. Yaz.....	353
2.24.3.1. Sayf.....	354
2.24.3.2. Germ.....	354
2.24.4. Şitâ .....	355
2.24.4.1. Serd .....	356

## ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

<b>3. TARANAN MEKÂNLARDAN HAREKETLE ŞÂİRLERİN EDEBİ YÖNLERİ VE HAYATLARINA DAİR BEYİTLER .....</b>	<b>357</b>
3.1. Mesken .....	357
3.2. Âşiyân.....	357
3.3. Cây .....	358
3.4. Cây-gâh .....	358
3.5. Menzil .....	358

3.6. Makam.....	358
3.7. Ührevi Mekânlar .....	359
3.7.1. Cennet .....	359
3.7.2. Behişt.....	359
3.7.3. Firdevs.....	359
3.7.4. Cinân .....	360
3.7.5. Cehennem .....	360
3.7.6. Duzâh.....	360
3.7.7. Câhim.....	361
3.7.8. Ukba .....	361
3.7.9. Bezm-i Ezel.....	361
3.8. Göksel Mekânlar.....	361
3.8.1. Arş .....	361
3.8.2. Semâvât.....	361
3.8.3. Gerdûn .....	362
3.8.4. Çarh / Felek.....	362
3.8.5. Âfîfât / Hurşîd / Mihr.....	363
3.8.6. Kamer/ Mâh .....	363
3.8.7. Meh – tâb .....	363
3.8.8. Encüm / Necm .....	363
3.8.9. Âlem .....	363
3.8.10. Dünya / Dehr / Cihân/Dâr-ı Fenâ/Mihmân-hâne.....	364
3.8.10.1. Dünyadaki Doğal Unsur Mekânlar .....	364
3.8.10.1.1. Deşt.....	364
3.8.10.1.1. Vadi.....	365
3.8.10.1.2. Umman.....	365
3.8.10.1.3. Cûy-bâr.....	365
3.8.10.1.4. Bâhr .....	365
3.9. Bahçeler.....	365
3.9.1. Gülşen .....	365
3.10. İnanç Mekânlar .....	365
3.10.1. Dergâh .....	365



3.10.2. Hânkâh .....	366
3.10.3. Büthâne.....	366
3.10.4. Türbe .....	366
3.10.5. Ziyaretgâh .....	366
3.10.6. Tekke/Tekye .....	366
3.11. Nesne Mekânlar.....	367
3.11.1. Kapı/Kapu/Der .....	367
3.11.2. Ravza.....	367
3.11.3. Meydân.....	367
3.11.4. Âsitân .....	367
3.12. Alegorik Mekânlar.....	367
3.12.1. Kûy .....	367
3.12.2. Semt .....	368
3.12.3. Gönül .....	368
3.12.4. Sîne .....	368
3.12.5. Dil .....	369
3.12.6. Künc .....	369
3.12.7. Nekbet-hâne .....	369
3.12.8. Darü'ş-şifâ.....	369
3.12.9. Şifâ-hâne.....	369
3.12.10. Diyâr .....	370
3.12.11. Râh.....	370
3.12.12. Çengelköy.....	370
3.12.13. Mey-kede.....	370
3.12.14. Bezm .....	370
3.12.15. Meclis .....	371
3.13. Coğrafi Mekânlar.....	371
3.13.1. Bursa .....	371
3.13.2. İstanbul .....	371
3.13.3. Konya .....	371
3.13.4. Sîvâs .....	371
3.13.5. Edirne .....	371

3.13.6. Gelibolu .....	372
3.13.7. Kastamonu .....	372
3.14. Mimari Mekânlar.....	372
3.14.1. Saray .....	372
3.14.2. Kasr.....	372
3.14.3. Külbe-i Âhzân.....	372
3.15. Eğlence Mekânlar .....	372
3.15.1. Yakacık .....	372
3.15.1. Çamlıca .....	373
3.15.2. Mesire-geh.....	373
3.15.3. Kandilli.....	373
3.16. Eğitimle İlgili Mekânlar.....	373
3.16.1. Mekteb .....	.....
3.16.2. Medrese.....	373

## DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

<b>4. TARANAN ZAMÂN LARDAN HAREKETLE ŞAİRLERİN EDEBİ YÖNLERİ VE HAYATLARINA DAİR BEYİTLER.....</b>	<b>375</b>
4.1. Zamân .....	375
4.1.1. Rindân-ı Zamân .....	375
4.1.2. Bir Zamân.....	375
4.1.3. Her Zamân.....	375
4.2. Vakt .....	375
4.2.1. Vakt-i Sabâvet.....	376
4.3. Devr .....	376
4.4. Zamâne .....	376
4.5. Dehr .....	376
4.6. Dem .....	376
4.6.1 Dem-â-dem.....	377
4.7. Günle İlgili Unsurlar.....	377
4.7.1. Gün-be – gün.....	377

4.7.2. Bir gün.....	377
4.8. Günün Vakit Dilimleri.....	377
4.8.1. Âfâk .....	377
4.8.2. Seher .....	377
4.8.3. Leyâl .....	378
4.8.4. Gice .....	378
4.8.5. Bu Şeb .....	378
4.9. Ührevî Zamânlar.....	378
4.9.1. Haşre Dek.....	378
4.10. Süreklilik Arz Eden Zamân Mefhûmları.....	378
4.10.1. Gice gündüz.....	378
4.10.2. Rûz u Şeb / Rûz u Şebân.....	378
4.10.3. Subh u Mesâ .....	378
4.11. Sâ'at.....	379
4.11.1. Sâ'at .....	379
4.12. Ay.....	379
4.12.1. Mâh.....	379
4.12.1.1. Muharrem Ayı .....	379
4.13. Yıl.....	379
4.13.1. Her Sâl.....	379
4.13.2. Yılda Bir.....	379
4.14. Geçmiş Zamân İbaresî.....	379
4.14.1. Evvel .....	379
4.14.2. Dün.....	380
4.15. Mevsim.....	380
4.15.1. Şitâ .....	380
SONUÇ.....	381
KAYNAKLAR.....	385

## KAYNAKLAR

### Makale

- Avcı, İsmail. (2016). *Balıkkesirli Mehmed Gazâli'nin Türk Kadın Şâirleri Başlıklı Yazı Dizisi Üzerine*, Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Cilt: 19, Sayı:36, Aralık s.50.
- Koncu, Hanife. (2003). "Klasik Türk Şiirinde Kuyu, Zindan ve Mağaranın Bazı Kullanımları". İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi, Cilt 30 Sayı 0 s.307.

### Sözlükler

- Akarsu, Bedia. (1975). *Felsefe Terimleri Sözlüğü*, Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi. Cebecioğlu, Ethem. (1997). *Tasavvuf Terimleri ve Deyimleri Sözlüğü*, Ankara: Rehber Yayınları.
- Cevizci, Ahmet. (1999). *Paradigma Felsefe Sözlüğü*, İstanbul: Paradigma Yayıncılık.
- Devellioğlu, Ferit. (2013). *Osmanlıca Türkçe Ansiklopedik Lûgat*, İstanbul: Aydın Kitabevi Yayınları.
- Doğan, Mehmet. (2009). *Büyük Türkçe Sözlük*, İstanbul: Pınar Yayınları.
- Pala, İskender (2004). *Divân Şiiri Sözlüğü*, İstanbul: Kapı Yayınları.
- Tulum, Mertol. (2013). *Osmanlı Türkçesi Büyük El Sözlüğü Türkçesi*, İstanbul: Kapı Yayınları.
- Uludağ, Süleyman. (2002). *Tasavvuf Terimleri Sözlüğü*, İstanbul: Kabalcı Yayınevi.

### Kitaplar

- Arslan, Mehmet. (2002). *Şeref Hanım Divânı*, İstanbul: Kitabevi Yayınları.
- Arslan, Mehmet. (2003). *Leylâ Hanım Divânı*, İstanbul: Kitabevi Yayınları.
- Akkuş, Metin. (2006). *Klasik Türk Şiirinin Anlam Dünyası*, Erzurum: Fenomen Yayınları.
- Banarlı, S., Nihad. (1998). *Türk Edebiyatı Tarihi*, Cilt: 2, İstanbul: Millî Eğitim Bakanlığı.
- Doğan, N., Muhammet. (2006). *Hüsn ü Âşk*, İstanbul, Yelkenli Yayınevi.
- Elias, Nobert. (2000). *Zamân Üzerine Çeviren: Veysel Atayman*, İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Gibb, Wilkinson, J., E (1999). *Osmanlı Şiir Tarihi III-V Tercüme: Ali Çavuşoğlu*, Ankara: Akçağ Yayını.
- Göka, Şenol. (2001). *İnsan ve Mekân*, İstanbul, Pınar Yayınları.
- Hürel, Haldun. (2008). *İstanbul'un Alfabetik Öyküsü*, İstanbul: İkarus Yayın.
- İ. K. Mâhmud, İbnülemin. (1969). *Son Asır Türk Şâirleri Cüz: II*, İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.
- Kurnaz, Cemal. (2013). *Muallim Naci Osmanlı Şâirleri*, Ankara: Kurgan Edebiyat Yayınları.
- Kocatürk, M., Vasfi. (2016). *Büyük Türk Edebiyatı Tarihi Başlangıçtan Bugüne Kadar Türk Edebiyatının Tarihi*, Tahlili ve Tenkidi, İstanbul: İstanbul Kültür Üniversitesi Yayınevi.
- Korkmaz, Ramazan. (2017). *Romanda Mekân*, Ankara: Akçağ Yayınları.
- Onay, T., Ahmet. (1996). *Eski Türk Edebiyatında Mazmunlar*, İstanbul: MEB.
- Sılay, Kemal (2010). *Erkeğin Ağzından Söylenen Gazel:Osmanlı Kadın Şâirler ve Ataerkilliğin Gücü*, İstanbul:Tarih Vakfı Yurt Yayınları.
- Süreyya, Mehmed. (1996). *Sicill-i Osmanî, Cilt:5 Yayına Hazırlayan, Nuri Akbayar*,

- İstanbul: Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı.
- Şentürk, A. A.-Kartal, Âhmet. (2014). *Eski Türk Edebiyatı Tarihi*, İstanbul: Dergâh Yayınları.
- Tahir, M., Bursalı. (1972). *Osmanlı Müellifleri*, Cilt: 2, Hazırlayanlar: A. Fikri Yavuz ve İsmail Özen, İstanbul: Yayılcık Matbaası
- Yakut, E., Şâhin, E., Oktay, Adnan. (2007). *Eski Türk Edebiyatı Ders Kitabı*, Mardin: Mardin Artuklu Üniversitesi Yayınları.
- Yazır, H. M. Elmalılı. (2015). *Kur'ân-ı Kerim Meâli Yayına Hazırlayan: Murat Altıntaş*, İstanbul: Ayfa Yayın.
- Wellek, R., Warren, A. (2001). *Yazın Kuramı Çeviren: Yurdanur Salman, Suat Karantay*, İstanbul: Adam Yayıncılık.

### **Ansiklopedik Sözlükler**

- Bozkurt, Nebi. (2005). "Minber". *İslâm Ansiklopedisi*, Cilt 30, İstanbul: TDV Yayınları, s.103
- Bostan, İdris. (1996). "Gemi". *İslâm Ansiklopedisi*, Cilt 14, İstanbul: TDV Yayınları, s.8.
- Bozkurt, Nebi. (1993). "Çadır". *İslâm Ansiklopedisi*, Cilt 8, İstanbul: TDV Yayınları, s.158.
- Bozkurt, Nebi. (2003). "Meclis". *İslâm Ansiklopedisi*, Cilt 28, Ankara: TDV Yayınları, s.241.
- Bozkurt, Nebi. (2004). "Mektep". *İslâm Ansiklopedisi*, Cilt 29, Ankara: TDV Yayınları, s.5.
- Bozkurt, Nebi. (2003). "Medrese". *İslâm Ansiklopedisi*, Cilt 28, Ankara: TDV Yayınları, s.323.
- Baykara, Tuncer. (2002). "Konya". *İslâm Ansiklopedisi*, Cilt 26, Ankara: TDV Yayınları, s.182.
- Çoruhlu, Yaşar. (2001). "Kâpı". *İslâm Ansiklopedisi*, Cilt 24, İstanbul: TDV Yayınları, s.341.
- Çağrı, Mustafa. (2012). "Vatan". *İslâm Ansiklopedisi*, Cilt 42, İstanbul: TDV Yayınları, s.563.
- Demirel, Ömer. (2009). "Sivas". *İslâm Ansiklopedisi*, Cilt 37, İstanbul: TDV Yayınları, s.278.
- Denkalbant, Ayşe. (2002). "Köşk". *İslâm Ansiklopedisi*, Cilt 26, Ankara: TDV Yayınları, s.279.
- Demirci, Kürşat. (2001). "Kabir". *İslâm Ansiklopedisi*, Cilt 24, İstanbul: TDV Yayınları, s.33.
- Erzincan, Tuğba. (2005). "Mihrap". *İslâm Ansiklopedisi*, Cilt 30, İstanbul: TDV Yayınları, s.30.
- Eyice, Semavi. (1997). "Hamam". *İslâm Ansiklopedisi*, Cilt 15, İstanbul: TDV Yayınları, s.402.
- Ertuğ, T., Zeynep. (2009). "Saray". *İslâm Ansiklopedisi*, Cilt 36, İstanbul: TDV Yayınları, s.117.
- Ed – Dürî, Abdülâziz. (1991). "Bağdat", *İslâm Ansiklopedisi*, Cilt 4, İstanbul: TDV Yayınları, s.425.
- Emecen, Feridun. (1996). "Gelibolu". *İslâm Ansiklopedisi*, Cilt 14, İstanbul: TDV Yayınları, s.1.
- Emecen, Feridun. (1991). "Aydın". *İslâm Ansiklopedisi*, Cilt 4, İstanbul: TDV Yayınları, s.235.
- Gündüz, Filiz. (2005). "Minâre". *İslâm Ansiklopedisi*, Cilt 30, İstanbul: TDV Yayınları, s.98
- Göyünç, Nejat. (1997). "Hâne". *İslâm Ansiklopedisi*, Cilt 15, İstanbul: TDV Yayınları, s.552.
- Gökbilgin, Tayyib, M. (1992). "Boğaziçi". *İslâm Ansiklopedisi*, Cilt 6, İstanbul: TDV Yayınları, s.258.
- Gökbilgin, Tayyib, M., (1994). "Edirne". *İslâm Ansiklopedisi*, Cilt 10, İstanbul: TDV Yayınları, s.425.
- Gündüz, Şinasi. (2007). "Nev-rûz". *İslâm Ansiklopedisi*, Cilt 33, İstanbul: TDV Yayınları, s.60.
- Günay, M., Hacı. (2007). "Receb". *İslâm Ansiklopedisi*, Cilt 34, İstanbul: TDV Yayınları, s.506.
- İnalcık, Halil. (1992). "Bursa". *İslâm Ansiklopedisi*, Cilt 6, İstanbul: TDV Yayınları, s.445.
- İnalcık, Halil. (2001). "İstanbul". *İslâm Ansiklopedisi*, Cilt 23, İstanbul: TDV Yayınları, s.220.
- İsen, Mustafa. (1992). "Beytülahzân", *İslâm Ansiklopedisi*, Cilt 6, İstanbul: TDV Yayınları, s.88.

- Kara, Mustafa. (2011). "Tekke". *İslâm Ansiklopedisi*, Cilt 40, İstanbul: TDV Yayınları, s.368.
- Kurnaz, Cemal. (1996). "Gönül". *İslâm Ansiklopedisi*, Cilt 14, İstanbul: TDV Yayınları, s.150.
- Kallek, Cengiz. (2007). "Sûk". *İslâm Ansiklopedisi*, Cilt 34, İstanbul: TDV Yayınları, s.194.
- Kiel, Machiel, Alexander, John. (2005). "Mora". *İslâm Ansiklopedisi*, Cilt 30, İstanbul: TDV Yayınları, s.280.
- Küçükbaşçı, Sabri, Mustafa (1998). "Hicaz". *İslâm Ansiklopedisi*, Cilt 17, İstanbul: TDV Yayınları, s.432.
- Kılavuz, S., Ahmet. (1995). "Ezel". *İslâm Ansiklopedisi*, Cilt 12, İstanbul: TDV Yayınları, s.49.
- Kılavuz, S., Ahmet. (1994). "Ebed". *İslâm Ansiklopedisi*, Cilt 10, İstanbul, TDV Yayınları, s.72.
- Kaçar, Mustafa, Bir, Atilla. (2012). "Usturlap". *İslâm Ansiklopedisi*, Cilt 42, İstanbul: TDV Yayınları, s.195.
- Kurnaz, Cemal. (1991). "Bahar". *İslâm Ansiklopedisi*, Cilt 4, İstanbul: TDV Yayınları, s.468.
- Merçil, Erdoğan. (2010). "Taht". *İslâm Ansiklopedisi*, Cilt: 39, İstanbul: TDV Yayınları, s.434.
- Orman, İsmail. (2012). "Türbe" *İslâm Ansiklopedisi*, Cilt 41, İstanbul: TDV Yayınları, s.464.
- Öztürk, Levent (2002). "Kilise". *İslâm Ansiklopedisi*, Cilt 26, İstanbul: TDV Yayınları, s.14.
- Şener, İbrahim, H. (1995), "Eşref-i Sâat". *İslâm Ansiklopedisi*, Cilt 11, İstanbul: TDV Yayınları, s.476.
- Şener, Mehmet. (2000). "İmsak". *İslâm Ansiklopedisi*, Cilt 22, İstanbul: TDV Yayınları, s.238.
- Şahin, İlhan. (2001). "Kastamonu". *İslâm Ansiklopedisi*, Cilt 24, İstanbul: TDV Yayınları, s.585.
- Şahin, Süreyya, M. (1993). "Cennet". *İslâm Ansiklopedisi*, Cilt 7, İstanbul: TDV Yayınları, s.374.
- Topaloğlu, Bekir. (2008). "Sâat". *İslâm Ansiklopedisi*, Cilt 35, İstanbul: TDV Yayınları, s.322.
- Topaloğlu, Bekir. (1993). "Câmi", *İslâm Ansiklopedisi*, Cilt 7, İstanbul: TDV Yayınları, s.92.
- Uludağ, Süleyman. (1997). "Hankâh", *İslâm Ansiklopedisi*, Cilt 16, İstanbul: TDV Yayınları, s. 42.
- Ünal, Sadettin. (2001). "Kâbe". *İslâm Ansiklopedisi*, Cilt 24, İstanbul: TDV Yayınları, 2001, s.14-15.
- Ünver, İsmail. (2003). "Leylâ Hanım" *İslâm Ansiklopedisi*, Cilt: 27, Ankara: TDV Yayınları, s. 157.
- Yaşaroğlu, Kamil, M. (2013). "Zilhicce". *İslâm Ansiklopedisi*, Cilt 44, İstanbul: TDV Yayınları, 2013, s.415.
- Yaşaroğlu, Kamil, M. (2006). "Muharrem". *İslâm Ansiklopedisi*, Cilt 31, İstanbul: TDV Yayınları, s.4.
- Yavuz, Ş., Yusuf. (1992). "Bezm-i Elest". *İslâm Ansiklopedisi*, Cilt 6, İstanbul: TDV Yayınları, s.106.

## Elektronik Kaynaklar

<http://lugatim.com/s/AKARSU> Erişim Tarihi: 12.06.2020

<https://sozluk.gov.tr/> Erişim Tarihi: 30.05.2020

<https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/59881,leyla-hanim-divanipdf.pdf?0> 20.01.2020

<https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/59880,seref-hanim-divanipdf.pdf?0>Erişim Tarihi: 20.01.2020